

รายงานการวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา

อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

The People's Opinion on the Role of Subdistrict Chiefs and Village Chiefs in

Toongkula Subdistrict, Thatoom District, Surin Province

สุพรรณิ เป็ยงพรม¹

รัฐบุรุษ กลุ่มทรัพย์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนทุกหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน ในตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,232 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของทาร์ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการทะเบียนต่างๆ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยเหลือทางราชการอื่นๆ และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของประชาชน, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ตำบลทุ่งกุลา, จังหวัดสุรินทร์

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

² (รองศาสตราจารย์ ดร.), อาจารย์ที่ปรึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare the role of subdistrict chiefs and village chiefs in Toongkula Subdistrict, Thatoom District, Surin Province classified by personal factors such as gender and occupation. Population of the study were the 5,232 people of 10 villages of Thatoom District, Surin Province. Samples were 370 persons by Taro Yamane's method. The questionnaire with rating scale was used as a tool. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One way ANOVA), and least significant difference by Scheffe's method.

The results of the study revealed that:

1. The people's opinion on the role of subdistrict chiefs and village chiefs in Toongkula Subdistrict, Thatoom District, Surin Province was at high level both the overall and each aspect, ranked by descending; government and peace and order maintenance, registration, civil defense, development and promotion of career, government supports and conservation of natural resources and environment, respectively.

2. The opinion on the role of subdistrict chiefs and village chiefs in Toongkula Subdistrict, Thatoom District, Surin Province of the people with different gender and occupation was not different both the overall and each aspect.

Keywords: The People's Opinion, Subdistrict Chiefs, Village Chiefs, Toongkula Subdistrict, Surin Province

บทนำ

การปฏิรูปการเมืองการปกครองของประเทศไทยที่ถือว่าการปฏิรูปครั้งใหญ่และครั้งสำคัญซึ่งส่งผลและเป็นรากฐานสำคัญทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยจนกระทั่งปัจจุบันคือการปฏิรูปการเมืองการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยการปฏิรูปการเมืองการปกครองครั้งดังกล่าวนี้ ได้มีการปฏิรูปการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน โดยได้กำหนดให้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองในระดับท้องที่ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ การป้องกันการโจรกรรม และผู้ร้าย และกำหนดให้มีผลประโยชน์ตอบแทนบ้าง เช่น สิ้นลดค่านา ภาษีไม้ไผ่ ค่าเหยียบหญ้าที่นาราชภู เป็นต้น ความมุ่งหมายก็เพื่อให้บุคคลที่ราษฎรเลือกเข้ามา ได้มีหน้าที่ดูแลดำเนินงาน ของตำบล หมู่บ้าน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ช่วยงานทางราชการที่จะสอดคล้องดูแลทุกข์สุขของราษฎรตลอดจนช่วยเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากร และผลประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งสมควรได้จากราษฎรโดยธรรม

การปฏิรูปครั้งนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองจากระบบการปกครองแบบกึ่งเมืองแต่เดิม มาสู่ระบบการปกครองแบบใหม่ที่เรียกว่า

เทศบาล การปกครองแบบเทศบาลนี้เป็น การปกครองที่ดึงเอาอำนาจการปกครอง ท้องถิ่นเข้ามาไว้ในส่วนกลางอย่างเป็น ระเบียบ โดยมีมณฑลเทศาภิบาลเป็นเขตการ ปกครองที่ใหญ่ที่สุด รองลงไปได้แก่จังหวัด ต่างๆ และภายในแต่ละจังหวัดได้มีการแบ่ง เขตออกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ สำหรับการดำเนินการในระยะแรก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดัย ได้ทรงจัดการ ปกครองในพื้นที่ระดับมณฑลและจังหวัด ก่อน ด้วยการส่งข้าหลวงออกไปประจำตาม มณฑลและจังหวัดต่างๆ เพื่อดำเนินการ ปรับปรุงระเบียบในการบริหารราชการให้ เป็นแบบแผนเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

ในส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น นอกจากอำนาจ หน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ พ.ศ.2457 แล้ว ก็ยังมีระเบียบกฎหมาย อื่นๆ อีกจำนวนกว่า 60 ฉบับที่กำหนดอำนาจ หน้าที่ไว้ให้เป็นความรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ยังคงใช้ เป็นหลักในการปกครองท้องที่ในระดับตำบล และหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการ แก้ไขเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้ง ก็เป็นเพียง การเปลี่ยนแปลงแก้ไขในรายละเอียดต่างๆ เท่านั้น แต่สาระสำคัญของการปกครองก็ยัง มิได้เปลี่ยนแปลงไปมากมายแต่อย่างใด โดยเฉพาะโครงสร้างการปกครองในระดับ ตำบลและหมู่บ้าน ได้แก่ อำนาจหน้าที่ตาม กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ อำนาจและ

หน้าที่เกี่ยวกับความอาญา และอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายอื่นๆ

นอกจากอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะ การปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แล้ว ยังมี กฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับที่ได้บัญญัติ อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้ กฎหมายต่างๆ เหล่านี้ จะเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน โดยจะ ระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน หรือเป็นของทั้งกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงอำนาจ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยรวม และ เฉพาะที่สำคัญๆ เท่านั้น คือ อำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับกฎหมายการทะเบียนต่างๆ อำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับการรักษาและบำรุงสิ่งที่ เป็น กิจการสาธารณประโยชน์ อำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการบำรุงส่งเสริมอาชีพของราษฎร และรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข ขั้นมูลฐาน อำนาจที่เกี่ยวข้องกับงานสังคม และพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของ ประชาชนต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษากรณี ตำบลทุ่งกุลาร้องไห้ อำเภอนาทม จังหวัด สุรินทร์ ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็น ประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนา บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัด สุรินทร์

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัด สุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล ทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความ คิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล ทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้กำหนด ขอบเขตการศึกษาเฉพาะในเขตในตำบลทุ่ง กุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

2. ด้านเนื้อหา คือ อำนาจหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง และการรักษาความสงบเรียบร้อย 2) ด้านการ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 3) ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ด้าน การทะเบียนต่างๆ 5) ด้านการป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน 6) ด้านการช่วยเหลือทางราชการอื่นๆ

3. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ประชาชนทุก หมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้านในตำบลทุ่งกุลา

อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,232 คน เป็นเพศชาย 2,643 คน และเพศหญิง 2,589 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกุลา, 2558)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนทุกหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้านใน ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณ ของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ คือ เพศ และ อาชีพ ของประชาชนทุกหมู่บ้าน ในตำบลทุ่ง กุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

2) ตัวแปรตาม คือ อำนาจหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง และการรักษาความสงบเรียบร้อย 2) ด้านการ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 3) ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ด้าน การทะเบียนต่างๆ 5) ด้านการป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน 6) ด้านการช่วยเหลือทางราชการ อื่นๆ

5. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2558

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชน ทุกหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้านในตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,232 คน เป็นเพศชาย 2,643 คน และเพศหญิง

2,589 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกุลลา, 2558)

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทุกหมู่บ้าน ในตำบลทุ่งกุลลา อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 101) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 371.59 คน การศึกษานี้จึงเลือกกลุ่มตัวอย่าง 370 คน และสุ่มตัวอย่างจากทุกหมู่บ้านละ 37 คน โดยวิธีเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 1 ฉบับ ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลทุ่งกุลลา อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมาย และสมมติฐานการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนด อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแก้ภาษา เนื้อหา ความครบถ้วนถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาและเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังหลวง อำเภอสาลุมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

5. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try-Out) มาหาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อในแต่ละด้านโดยวิธี Item-total Correlation และทดสอบด้วยสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเสนอต่อนายอำเภอ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

2. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ผู้ศึกษาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์การตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามสถานภาพ ใช้ค่า F-test (One way ANOVA) t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสถานภาพ ใช้ค่า F-test (One way ANOVA) t-test แบบ Independent Samples และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé')

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ประชาชนในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน (ร้อยละ 54.86) รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 167 คน (ร้อยละ 45.14) ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 261 คน (ร้อยละ 70.54) รองลงมาประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว ค้าขาย จำนวน 84 คน (ร้อยละ 22.70) และรับราชการ หรือ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.67)

2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลทุ่งกุลารำไร อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการทะเบียนต่างๆ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X} = 4.91$) ด้านการช่วยเหลือทางราชการอื่นๆ ($\bar{X} = 4.11$) และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เป็นดังนี้

1) ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันทุกข์ภัยของราษฎรในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา การตรวจตรา จัดการและรักษาทรัพย์สมบัติของทางราชการหรือสิ่งสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 4.51$) และการนำความแจ้งต่อพนักงานปกครองหรือทางราชการกรณีลูกบ้านเกิดทุกข์ภัยซึ่งจะต้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ดำเนินการหรือจัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.21$)

2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การบำรุงและส่งเสริมอาชีพราษฎรในทางเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา ช่วยเหลือในการตรวจและนำเก็บภาษีอากรในเขตท้องที่ตำบลหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.39$) และตรวจตราและรักษาผลประโยชน์ในการ อาชีพและราษฎร ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ จัดทำบัญชีสิ่งของที่จะต้องเสียภาษีอากรในท้องที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.81$)

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ช่วยเหลือในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมตามกฎหมายหรือตามระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตป่าอนุรักษ์ในเขตท้องที่ ($\bar{X} = 4.29$) และการรณรงค์ ส่งเสริมการปลูกต้นไม้หรือปลูกสร้างป่าชุมชน ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการกระทำผิดต่างๆ ในท้องที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.35$)

4) ด้านการทะเบียนต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ เป็นพนักงานตรวจรับบัตรประจำตัว

ประชาชน ($\bar{X}=4.57$) รองลงมา เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิด การตายและการย้ายที่อยู่ ($\bar{X}=4.51$) และเป็นผู้รับรอง ผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบล หมู่บ้าน ($\bar{X}=4.27$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ จัดทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้าน ($\bar{X}=4.11$)

5) ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การเตรียมการและช่วยเหลือเกี่ยวกับการดับเพลิงในเขตท้องที่ ($\bar{X}=4.87$) รองลงมา การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในหมู่บ้าน ตำบล ($\bar{X}=4.54$) และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยจัดระเบียบและเขตพื้นที่ช่วยเหลือตามความจำเป็นเร่งด่วนอย่างเป็นธรรมและเสมอภาคและไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ($\bar{X}=4.22$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย ($\bar{X}=3.99$)

6) ด้านการช่วยเหลือทางราชการอื่นๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ตรวจตราดูแลที่ดินของรัฐ มิให้ผู้ใดเข้าไปทำลายหรือกระทำการอันใดต่อที่ดินของรัฐ ($\bar{X}=4.71$) รองลงมา ช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่ดินในการรับจัดที่ดิน ออกหนังสือสำคัญหรือโฉนดที่ดิน การโอน การซื้อขาย

($\bar{X}=4.54$) และดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ($\bar{X}=4.22$) ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ การจัดการระวางและป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดทั้งในคนและสัตว์ ($\bar{X}=3.70$)

3. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษาอภิปรายผลจากการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีบทบาทตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาวรรณ พิพัฒน์ชัยกร (2547 : บทคัดย่อ) ที่

ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้านอำเภอณา เชือก จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใหญ่บ้านมีการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก และจากผลการศึกษา ในครั้งนี้ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีบทบาทตามที่พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบ เรียบร้อย ด้านการทะเบียนต่างๆ ด้านการ ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมอาชีพ ด้านการช่วยเหลือทางราชการ อื่นๆ และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบล ทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ได้ให้ ความสำคัญกับการกิจด้านการปกครองและ การรักษาความสงบเรียบร้อย มากที่สุด โดย การกิจด้านนี้ถือเป็นภารกิจหลักของการัน ผู้ใหญ่บ้านที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แล้ว ก็ยังมี ระเบียบกฎหมายอื่นๆ อีกจำนวนกว่า 60 ฉบับ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ให้เป็นความ รับผิดชอบของการัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ของการัน ผู้ใหญ่บ้าน ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ยังคงใช้เป็นหลักในการปกครองท้องที่ ในระดับตำบลและหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้ง ก็เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใน

รายละเอียดต่างๆ เท่านั้น แต่สาระสำคัญของ การปกครองก็ยังมีได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย แต่อย่างใด โดยเฉพาะโครงสร้างการปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน ผู้ศึกษาอภิปรายผลเป็นดังนี้

1) ด้านการปกครองและการ รักษาความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความ คิดเห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำ หน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ ดำเนินการมากที่สุดคือ การรักษาความสงบ เรียบร้อย การป้องกันทุกภัยของราษฎรใน หมู่บ้าน รองลงมาการตรวจตรา จัดการและ รักษาทรัพย์สินสมบัติของทางราชการหรือสิ่งสา ธารณประโยชน์ และการนำความแจ้งต่อ พนักงานปกครองหรือทางราชการกรณี ลูกบ้านเกิดทุกข์ภัยซึ่งจะต้องขอความป้องกัน ช่วยเหลือจากรัฐบาล

2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริม อาชีพ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำหน้าที่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรื่องที่ดำเนินการมากที่สุดคือ การบำรุงและส่งเสริมอาชีพราษฎรในทาง เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม รองลงมา ช่วยเหลือในการตรวจและนำเก็บ ภาษีอากร ในเขตท้องที่ตำบลหมู่บ้าน และ ตรวจตราและรักษาผลประโยชน์ในการ อาชีพและราษฎร

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความ คิดเห็นว่าการัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำ หน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ ดำเนินการมากที่สุดคือ ช่วยเหลือในการดูแล

รักษาสภาพแวดล้อมตามกฎหมายหรือตามระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง รองลงมา ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตป่าอนุรักษ์ในเขตท้องที่ และการรณรงค์ ส่งเสริมการปลูกต้นไม้หรือปลูกสร้างป่าชุมชน

4) ด้านการทะเบียนต่างๆ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการขึ้น ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ดำเนินการมากที่สุดคือ เป็นพนักงานตรวจรับบัตรประจำตัวประชาชน รองลงมา เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิด การตายและการย้ายที่อยู่ และเป็นผู้รับรองผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบล หมู่บ้าน ส่วนข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ จัดทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้าน

5) ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการขึ้น ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ดำเนินการมากที่สุดคือ การเตรียมการและช่วยเหลือเกี่ยวกับการดับเพลิงในเขตท้องที่ รองลงมา การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในหมู่บ้าน ตำบล และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยจัดระเบียบและเขตพื้นที่ช่วยเหลือตามความจำเป็นเร่งด่วนอย่างเป็นธรรมและเสมอภาคและไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

6) ด้านการช่วยเหลือทางราชการอื่นๆ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการขึ้น

ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ดำเนินการมากที่สุดคือ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการขึ้น ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและทำหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ดำเนินการมากที่สุดคือ ตรวจตราดูแลที่ดินของรัฐ มิให้ผู้ใดเข้าไปทำลายหรือกระทำการอันใดต่อที่ดินของรัฐ รองลงมาช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่ดินในการรับจัดที่ดิน ออกหนังสือสำคัญ หรือโฉนดที่ดิน การโอน การซื้อขาย และดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. จากผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศและอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการขึ้น ผู้ใหญ่บ้าน ตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้เห็นความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทั้งอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ลักษณะปกครองท้องที่ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ และอำนาจหน้าที่อื่นๆ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ไม่ได้กำหนดเป็นกฎหมายซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถานะความเป็นผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์สำคัญที่จะทำให้ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปจากราษฎร เช่น การชำระคดีความในชนบทที่อยู่ห่างไกล ผู้นำชุมชนโดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน มักเป็นที่เคารพเชื่อถือของคนในท้องถิ่น เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ในขั้นต้นก็มักจะ

นำความมาให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านชำระความให้แทบทุกคดีไป การไต่เถียงชำระคดีความในลักษณะเช่นนี้ไม่มีกฎหมายรองรับ จึงไม่มีการบังคับว่าคู่กรณีจะต้องปฏิบัติตาม ถ้าเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายก็จะเลิกแล้วกันไป แต่ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจก็ดำเนินความต่อไปกันเองยังโรงศาล ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านก็ไม่นิยมให้เรื่องไปถึงโรงศาล เพราะมีไม่ความสะดวกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเงินทอง และเวลาที่ต้องไปให้การที่ศาล ชาวบ้านจึงมักจะประนีประนอมยอมความตามการไต่เถียงและชำระความของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และ อำนาจที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมและพิธีกรรมต่างๆ ในชุมชน ดังเช่น การเป็นประธานหรือหัวหน้าในพิธีการ งานประเพณี งานบุญและงานสังคมต่างๆ อาจกล่าวได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายอีกมากมาย ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น งานสังคมสงเคราะห์ แต่งงาน หย่าร้าง งานบวช ฯลฯ ล้วนแต่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1) ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรดำเนินการหรือจัดการป้องกันโรคติดต่อ

หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรจัดทำบัญชีสิ่งของที่จะต้องเสียภาษีอากรในท้องที่รับผิดชอบ

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำนันผู้ใหญ่บ้านควรดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าและการกระทำผิดต่างๆ ในท้องที่รับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้น

4) ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรมีการแจ้งเตือนภัย และให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย

5) ด้านการช่วยเหลือทางราชการ อื่นๆกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรจัดระวังและป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดทั้งในคนและสัตว์ ($\bar{X}=3.70$)

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาค้นต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2) ควรศึกษาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีประสิทธิภาพ

3) ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เอกสารอ้างอิง

กรองแก้ว อยู่สุข. 2537. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทนา จันทร์บรรจง. 2542. จิตวิทยาทางการบริหาร. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เตือนใจ แวงงาม. 2534. พลวัตของกลุ่มและการทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพริ้นติ้ง.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. 2535. 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540. กรุงเทพฯ :

โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2546. การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

ประยัด หงษ์ทองคำ. 2526. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย.